

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 9 stycznia 1926 r.

w sprawie uprawy tytoniu w roku 1926.

Na podstawie art. 6 i 7 ustawy z dnia 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym (Dz. U. R. P. № 47 poz. 409) zarządza się co następuje:

§ 1. Do uprawy tytoniu wymagane jest zezwolenie Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego. Zezwolenie to mogą otrzymać rolnicy, którzy zobowiążą się:

- a) uprawiać tytoń na przestrzeni gruntu, obejmującej najmniej 500 mtr.² w jednej i nierozdzielonej całości;
- b) użyć do uprawy tytoniu nasienia, dostarczonego względnie wskazanego przez Dyrekcję Polskiego Monopoli Tytoniowego;
- c) stosować się do przepisów, wydanych w przedmiocie uprawy tytoniu oraz do pouczeń i wskazówek, udzielanych przez organa, powołane do wykonywania nadzoru nad uprawą tytoniu, w sprawie uprawy rośliny tytoniowej, zbioru, suszenia i sortowania liści tytoniowych;

- d) odsprzedać cały zapas wyprodukowanego surowca tytoniowego Skarbowi Państwa w wyznaczonym terminie po cenach taryfowych, które ustanowi Minister Skarbu.

§ 2. Pozwolenie na uprawę tytoniu może być udzielone tylko tym rolnikom, którzy wedle obowiązujących ustaw mogą zawierać ważne umowy i których rozporządzenie niniejsze od uprawy tytoniu nie wyklucza.

Od uprawy tytoniu wykluczeni są:

- a) osoby, zasądzone za przemyślnictwo lub za przekroczenie przepisów ustawy o monopolu tytoniowym,
- b) osoby, które nie zastosowały się do przepisów o uprawie tytoniu lub do zarządzeń, wydanych przez Dyrekcję Polskiego Monopoli Tytoniowego albo przez podległe jej urzędy i organa w przedmiocie uprawy tytoniu.

§ 3. Uprawa tytoniu dozwolona jest w następujących rejonach:

- 1) w rejonie małopolskim, obejmującym powiaty:

- a) w województwie stanisławowskim: horodeński, kołomyjski, kosowski, peczeniżyński, rohatyński, śniatyński, stanisławowski i tłumacki,
- b) w województwie tarnopolskim: borszczowski, buczacki, czortkowski, husiatyński, podhajcki, skałacki, tarnopolski, trembowelski, zaleszczycki i zbaraski,

II) w rejonie wołyńskim, obejmującym powiaty województwa wołyńskiego: krzemieniecki, dubieński, zdołbunowski, rowieński i południową część powiatu łuckiego po linię kolei Kowel-Zdołbunów,

III) w rejonie grodzieńskim, obejmującym powiaty: grodzieński i wołkowyski w województwie białostockim,

IV) w rejonie pomorskim, obejmującym powiat grudziądzki w województwie pomorskim,

V) w rejonie śląskim, obejmującym powiat rybnicki w województwie śląskim.

§ 4. O dopuszczeniu do uprawy tytoniu poszczególnych powiatów, gmin, miejscowości na obszarach, położonych poza rejonami uprawy tytoniu, wymienionymi w § 3, decyduje według swego uznania Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

§ 5. Do udzielenia pozwoleń na uprawę tytoniu powołane są:

1) dla rejonu małopolskiego—inspektorat uprawy tytoniu w Zabłotowie względnie podległy mu urząd wykupu tytoniu w Borszczowie i państwowe fabryki wyrobów tytoniowych w Jagielnicy i Monasterzyskach;

2) dla rejonu wołyńskiego — urząd wykupu tytoniu w Krzemieńcu;

3) dla rejonu grodzieńskiego — państwowa fabryka wyrobów tytoniowych w Grodnie;

4) dla rejonu pomorskiego—państwowa fabryka wyrobów tytoniowych w Grudziądzu;

5) dla rejonu śląskiego — państwowa fabryka wyrobów tytoniowych w Wodzisławiu;

6) dla obszarów, położonych poza wymienionymi rejonami uprawy tytoniu, inspektorat uprawy tytoniu w Warszawie.

§ 6. Zgłoszenie o pozwolenie na uprawę tytoniu w rejonach uprawy tytoniu, oznaczonych w § 3, należy składać w urzędach wykupu tytoniu względnie państwowych fabrykach wyrobów tytoniowych, wymienionych w § 5, wprost lub za pośrednictwem miejscowych zarządów gminnych najpóźniej do dnia 15 kwietnia 1926 r.

Zgłoszenia o pozwolenia na uprawę tytoniu na obszarach, położonych poza rejonami uprawy tytoniu, wymienionymi w § 3 należy składać do końca lutego 1926 r. w inspektoracie uprawy tytoniu w Warszawie.

Zgłoszenie ma zawierać:

- a) imię i nazwisko zgłaszającego się;
- b) miejscowość, gminę, powiat;
- c) przestrzeń gruntu przeznaczoną pod uprawę;
- d) dokładne określenie położenia gruntu, przeznaczonego pod uprawę;
- e) gatunek tytoniu, który zgłaszający się zamierza uprawiać;

f) pochodzenie nasienia, użytego do uprawy, ewentualnie żądanie dostarczenia nasienia przez zarząd monopolu tytoniowego;

g) oświadczenie zgłaszającego się, że zobowiązuje się stosować do przepisów i zarządzeń, dotyczących uprawy tytoniu, tudzież odsprzedać całą ilość zebranego tytoniu Skarbowi Państwa w wyznaczonym terminie po cenach taryfowych, które ustanowi Minister Skarbu.

§ 7. Wójtowie (naczelnicy gmin) mają złożone u siebie zgłoszenia przedłożyć łącznie wszystkie z każdej gminy urzędowi wykupu tytoniu, względnie państwowym fabrykom wyrobów tytoniowych, powołanym do wydawania pozwoleń na uprawę tytoniu, najpóźniej do końca kwietnia 1926 r.

§ 8. Urzędy względnie państwowe fabryki wyrobów tytoniowych powołane do wydawania pozwoleń na uprawę tytoniu, winny:

a) jeżeli przeciw udzieleniu pozwolenia nie zachodzi żadna przeszkoda lub wątpliwość, wydać je jaknajrychlej;

b) jeżeli przeciw udzieleniu pozwolenia zachodzą przeszkody, załatwić natychmiast zgłoszenie odmownie;

c) jeżeli zachodzą wątpliwości co do istnienia przeszkód przeciw udzieleniu pozwolenia, bezwzględnie przeprowadzić odpowiednie dochodzenia, w porozumieniu z właściwym organem kontroli skarbowej i stosownie do wyniku tych dochodzeń załatwić zgłoszenie.

§ 9. Urzędy względnie państwowe fabryki wyrobów tytoniowych, powołane do udzielania pozwoleń na uprawę tytoniu, mogą odmówić wydania tych pozwoleń dla gmin, w których pod uprawę tytoniu zgłoszono mniej niż 2 ha gruntu.

§ 10. Wydanie pozwolenia na uprawę tytoniu wzgl. odmowne załatwienie zgłoszenia winno nastąpić bezwarunkowo tak, żeby zgłaszający otrzymał odpowiedź na zgłoszenie najpóźniej do dnia 15 maja 1926 r.

Odpowiedź na zgłoszenia należy doreczać za pośrednictwem wójtów (naczelników gmin), sołtysów lub przez organa Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

O każdym udzielonym pozwoleniu na uprawę tytoniu należy zawiadomić właściwy terytorjalnie organ kontroli skarbowej.

§ 11. Urzędy względnie państwowe fabryki wyrobów tytoniowych, powołane do wydawania pozwoleń na uprawę tytoniu, mają do dnia 1 lipca 1926 r. przedłożyć Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego wykaz udzielonych pozwoleń. Wykaz ten, zestawiony według powiatów, ma zawierać miejscowość, gminę, przestrzeń gruntu, zgłoszoną pod uprawę tytoniu w każdej miejscowości i gatunek tytoniu do uprawy zgłoszony.

§ 12. Pozwolenie na uprawę tytoniu ważne jest tylko dla tej osoby, na której nazwisko opiewa i tylko dla gruntu i przestrzeni, oznaczonych w pozwoleniu.

§ 13. Pozwolenie na uprawę tytoniu może być wyjątkowo przeniesione na inną osobę w następujących wypadkach:

a) gdy podczas uprawy zajdzie zmiana w osobie użytkowcy gruntu, na którym tytoń jest uprawiany, a to wskutek sprzedaży, wdzierżawienia i t. p., natenczas osoba, która pozwolenie otrzymała obowiązana jest o zasłej zmianie donieść, przedkładając pozwolenie do dni 8-miu organowi Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego, powołanemu do nadzorowania uprawy tytoniu.

Organ ten uwidoczni zmianę w osobie plantatora w pozwoleniu i doniesieniu o niej urzędowi wykupu tytoniu wzgl. państwowej fabryce wyrobów tytoniowych, która pozwolenie wydała.

Przez przyjęcie pozwolenia przez nowego użytkowcę gruntu przechodzą na niego wszystkie prawa i obowiązki, połączone z posiadaniem pozwolenia;

b) gdy posiadacz pozwolenia umrze, pozwolenie przechodzi na jego spadkobiercę, lub następcę prawnego. W tym wypadku nie jest wymagane doniesienie o zmianie w osobie plantatora.

§ 14. Gdy plantator zmienia grunt zgłoszony pod uprawę na inny, obowiązany jest o tem donieść najpóźniej do dnia 15 czerwca 1926 r. organowi Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego, powołanemu do nadzoru plantacji. Organ ten uwidoczni tę zmianę w pozwoleniu na uprawę.

§ 15. Gdy plantator zmniejsza lub zwiększa przestrzeń gruntu w pozwoleniu oznaczoną, obowiązany jest zawiadomić o tem najpóźniej do dnia 15 czerwca 1926 r. organ Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego, powołany do nadzoru plantacji, a organ ten uwidoczni zmianę w pozwoleniu.

§ 16. Zmniejszenie przestrzeni gruntu do uprawy zgłoszonej poniżej najmniejszego wymiaru, oznaczonego w § 1 lit. a pociągnie za sobą, o ile nie zostanie usprawiedliwione, karę konwencjonalną w wysokości:

- 20% ceny wykupna za dostawiony surowiec tytoniowy, jeżeli tytoń zasadzono na przestrzeni mniejszej niż 250 mtr.².
- 15% ceny wykupna za dostawiony surowiec tytoniowy, jeżeli plantacja tytoniowa obejmuje przestrzeń od 250 do 400 mtr.².
- 10% ceny wykupna za dostawiony surowiec, jeżeli plantacja tytoniowa obejmuje przestrzeń od 400 do 500 mtr.².

Nadto nieusprawiedliwione zmniejszenie przestrzeni gruntu, zgłoszonej do uprawy, poniżej najmniejszego dozwolonego wymiaru może pociągnąć za sobą wykluczenie plantatora od uprawy tytoniu w roku następnym.

Jako usprawiedliwienie niedotrzymania najmniejszej przepisanej przestrzeni będzie uważane przedstawienie przez plantatora dowodu, że poczyniono przygotowania do uprawy tytoniu w zgłoszonym rozmiarze, że jednak nie można było przeprowadzić uprawy w tym rozmiarze, wskutek wydarzeń, którym

plantator nie mógł zapobiec, np. posuchy, powodzi i t. p.

O tych wypadkach obowiązany jest plantator donieść w przeciągu 3 dni organowi Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego, powołanemu do nadzoru plantacji, a organ ten usprawiedliwienie to po sprawdzeniu zanotuje w pozwoleniu na uprawę tytoniu.

§ 17. Osoba, która zrzeka się pozwolenia na uprawę tytoniu, obowiązana jest to pozwolenie najdalej do 30 czerwca 1926 r. zwrócić organowi Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego, powołanemu do nadzoru plantacji, lub wprost urzędowi względnie państwowej fabryce wyrobów tytoniowych, która to pozwolenie wydała.

§ 18. Plantator obowiązany jest do czasu odstąpienia zbioru tytoniu Skarbowi Państwa o każdym elementarnem lub innym bez winy jego powstałem zdarzeniu, które spowodowało zniszczenie lub uszkodzenie uprawianego przez niego tytoniu, donieść w ciągu 3-ch dni organowi Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego, powołanemu do nadzoru plantacji.

§ 19. Osobom, które otrzymały pozwolenie na uprawę tytoniu, wyda urząd, powołany do wydawania pozwoleń na uprawę, bezpłatnie nasienie do uprawy tytoniu. W tym wypadku nie wolno osobom użyć innego nasienia do uprawy pod zagrożeniem wykluczenia od uprawy tytoniu w roku następnym.

W rejonie małopolskim wolno uprawiać tytoń tylko z nasienia, dostarczonego przez Dyrekcję Polskiego Monopoli Tytoniowego.

§ 20. Uprawa innych ziemiopłodów pomiędzy roślinami tytoniowymi jest zakazana; przekroczenie tego zakazu pociągnie za sobą wykluczenie plantatora od uprawy tytoniu w roku następnym.

Lodygi tytoniowe obowiązany jest plantator, o ile wykup ich nie będzie zarządzony, po zbiorze liści, a najpóźniej do 15 października każdego roku zniszczyć w sposób, wykluczający użycie ich do celów zabronionych ustawą o monopolu tytoniowym.

§ 21. Produkcja nasienia dozwolona jest tylko na zamówienie urzędu, który wydał pozwolenie na uprawę. Plantatorowie obowiązani są w razie zamówienia nasienia zgodzić się na wybór potrzebnej ilości roślin nasiennych na ich plantacjach. Zrywanie liści z roślin wybranych na nasienie może nastąpić tylko za zezwoleniem urzędu, który nasienie zamówił. Plantatorowie, u których nasienia nie zamówiono, winni pędy wierzchołkowe i pączki kwiatów bezwarunkowo oblamywać.

§ 22. Za wzorowe prowadzenie uprawy tytoniu będą przyznane plantatorom nagrody pieniężne przy odstąpieniu zbioru Skarbowi Państwa.

§ 23. Koncesjonowanym plantatorom tytoniu udzielić może Dyrekcja Polskiego Monopoli Tytoniowego bezprocentowych zaliczek pieniężnych na rachunek należitości za tytoń odstawiony monopolowi tytoniowemu.

§ 24. Uprawa tytoniu podlega urzędowemu nadzorowi. Nadzór ten wykonywają urzędy wzgl.

państwowe fabryki wyrobów tytoniowych, wymienione w § 5, w przydzielonych im rejonach uprawy tytoniu przez podległe im organa (instruktorów uprawy tytoniu), kontrola skarbową i policja państwowa.

Celem tego nadzoru, jest stwierdzenie, czy plantator spełnia zobowiązania, przyjęte z uzyskaniem pozwolenia na uprawę tytoniu, tudzież, czy nie dopuszcza się przekroczeń przepisów ustawy o monopolu tytoniowym względnie rozporządzeń, dotyczących uprawy tytoniu.

Przy czynnościach urzędowych organów, dozorujących uprawę, obowiązany jest plantator być obecny albo osobiście, albo przez upoważnionego zastępcę, tudzież udzielać tym organom wszelkich wyjaśnień i pomocy do wykonania urzędowych czynności.

Organa, powołane do wykonywania nadzoru nad uprawą tytoniu, uprawnione są do wstępu na grunt, na którym tytoń jest uprawiany i do wszystkich miejsc i schowków, w których plantator przechowuje tytoń.

Te czynności należy wykonywać w obecności plantatora lub członka jego rodziny oraz członka miejscowego zarządu gminnego.

Każdy urząd wzgl. państwowa fabryka wyrobów tytoniowych, która wydała pozwolenie na uprawę tytoniu, tudzież organ Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, który sprawuje nadzór nad uprawą tytoniu, obowiązany jest prowadzić kataster plantatorów swojego okręgu. W katastrze tym, prowadzonym według gmin, należy zapisywać prócz danych dotyczących plantacji tytoniowej, wszelkie zmiany w osobie plantatora, w gruncie i przestrzeni uprawy, doniesienia plantatora i stwierdzone przekroczenia przepisów o uprawie.

§ 25. Na zasadzie art. 21 ustawy o monopolu tytoniowym wójtowie (naczelnicy gmin) obowiązani są współdziałać w przyjmowaniu zgłoszeń o pozwolenie na uprawę tytoniu stosownie do postanowień §§ 6 i 7 niniejszego rozporządzenia, wspierać organa, powołane do wykonywania nadzoru nad uprawą tytoniu, w wykonywaniu ich czynności i uczestniczyć na żądanie tych organów w ich czynnościach, wreszcie podawać zgodnie z prawdą informacje w sprawach uprawy tytoniu.

Wójtom (naczelnikom gmin) wzgl. wyznaczonym przez nich członkom zarządów gminnych Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego wypłacać będzie za każdy dzień uczestniczenia w wykonywaniu urzędowego nadzoru nad uprawą tytoniu wynagrodzenie w wysokości 5 zł.

§ 26. Ceny wykupna, sposób i termin dostawy tytoniu podane będą w odrębnym rozporządzeniu.

§ 27. Warunki uprawy tytoniu dla celów ściśle naukowych i doświadczalnych określi w każdym poszczególnym wypadku Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Zgłoszenia o pozwolenia na tę uprawę należy składać za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych do Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Wyższe uczelnie państwowe, państwowe szkoły rolnicze i zarządy państwowych ogrodów botanicznych

mogą uprawiać tytoń w powyższych celach bez przedniego uzyskania pozwolenia, obowiązane są jednakże w wypadku, gdy założona przez nich plantacja doświadczalna obejmuje przestrzeń większą niż 10 mtr² zawiadomić o tem Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego najpóźniej do końca czerwca 1926 r.

§ 28. Zezwala się na uprawę w celach zdo-bniczo-ogrodniczych następujących odmian rośliny tytoniowej: *Nicotiana affinis vel alata*, *Nicotiana Sanderæ vel Sanderiana*, *purpurea* i *rosea* i *Nicotiana colossea* (*Nicotiana* albo *Lehmannia tomentosa*).

Osoby, które wymienioną roślinę zasadziły i pielęgnują, obowiązane są zawiadomić o tem najpóźniej do końca czerwca 1926 r. miejscowy organ kontroli skarbowej.

Zaniechanie doniesienia pociągnie za sobą karę, przewidzianą w art. 22 ustawy o monopolu tytoniowym.

§ 29. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *J. Zdziechowski*